

Iekšējās drošības birojs

2019.gada publiskais pārskats

2020.gada 29.jūnijs

Pamatinformācija

Iekšējās drošības birojs ir iekšlietu ministra pārraudzībā esoša iestāde

Iekšējās drošības birojs ir pirmstiesas izmeklēšanas iesāde un operatīvās darbības subjekts

Iekšējās drošības birojā nodarbinātas 85 amatpersonas un darbinieki

JURIDISKAIS STATUSS

Iekšējās drošības birojs ir iekšlietu ministra pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde.

Iekšējās drošības birojs ir operatīvās darbības subjekts un izmeklēšanas iestāde.

Iekšējās drošības biroja darbības tiesiskais pamats ir Latvijas Republikas Satversme, Kriminālprocesa likums, Operatīvās darbības likums, Iekšējās drošības biroja likums un citi normatīvie akti.

Iekšējās drošības biroja padotība tiek īstenota pārraudzības formā un atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 7.panta piektajai daļai, Iekšējās drošības biroja darbību pārrauga iekšlietu ministrs, ar ko pamatojamas iekšlietu ministra tiesības pārbaudīt Iekšējās drošības birojā pieņemto lēmumu tiesiskumu un atcelt prettiesiskus lēmumus, kā arī prettiesiskas bezdarbības gadījumā dot rīkojumu pieņemt lēmumu. Iekšējās drošības biroja operatīvās darbības pasākumu un pirmstiesas kriminālprocesa veikšanas likumību uzrauga Latvijas Republikas Prokuratūra.

FUNKCIJAS

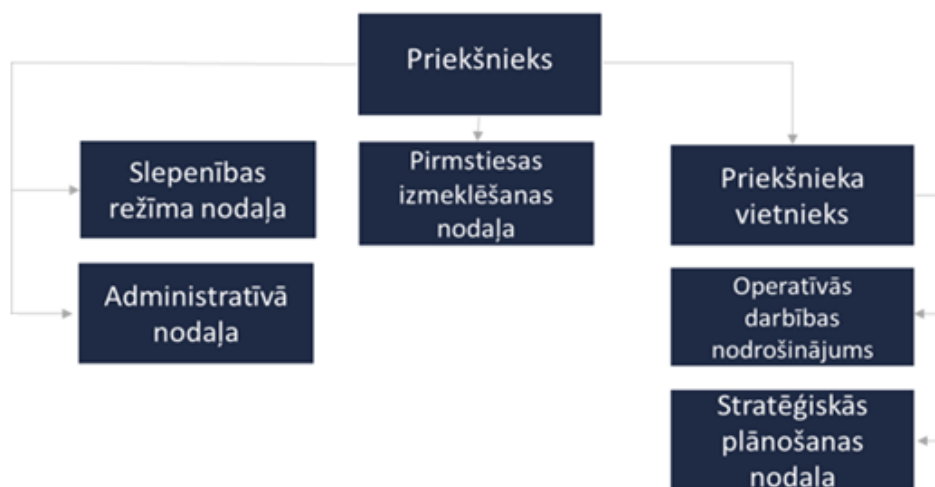
Iekšējās drošības birojs atklāj, izmeklē un novērš noziedzīgus nodarījumus, kurus izdarījuši Iekšlietu ministrijas padotībā esošo iestāžu amatpersonas un darbinieki (izņemot Valsts drošības dienesta nodarbinātās personas), Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm, pildot dienesta pienākumus ieslodzījuma vietās, ja tie saistīti ar vardarbību, kā arī ostas policijas un pašvaldības policijas darbinieki, pildot dienesta pienākumus, ja tie saistīti ar vardarbību.

STRUKTŪRA

Lai nodrošinātu efektīvu iekšējo procesu organizēšanu, Iekšējās drošības birojā 2019.gadā veiktas strukturālas izmaiņas:

- saskaņā ar 2019.gada 14.maija rīkojumu Nr.39, lai pilnveidotu pirmstiesas izmeklēšanu – specializējot izmeklēšanu pa noziedzīgu nodarījumu veidiem, un attīstītu finanšu noziegumu izmeklēšanu, tika veiktas strukturālas izmaiņas, sadalot pirmstiesas izmeklēšanas nodaļu 4 grupās, katrai grupai nosakot savu specializāciju un iecelot galveno inspektoru katrā no grupām;
- saskaņā ar 2019.gada 30.decembra rīkojumu Nr.105, no 2020.gada 1.janvāra izveidots PIN priekšnieka vietnieka amats, tādējādi paplašinot pirmstiesas izmeklēšanas nodaļas nodarbināto darbības kontroles iespējas;
- saskaņā ar 2019.gada 7.augusta rīkojumu Nr.62, lai uzlabotu iekšējo procesu veikšanu un efektīvizētu Biroja Administratīvo funkciju realizēšanu, tika likvidēta Saimniecības nodaļa un Administratīvās nodaļas ietvaros izveidota Saimniecības daļa.

PĀRSKATA GADA GALVENIE UZDEVUMI

Saskaņā ar Iekšējās drošības biroja priekšnieka rīkojumu, 2019.gadā tika noteikti sekojoši prioritārie mērķi:

1. Speciālā subjekta¹, pildot dienesta pienākumus, izdarītu noziedzīgo nodarījumu, it īpaši, kas saistīti ar vardarbību vai tās piedraudējumu, novēršana, atklāšana un izmeklēšana.

¹ Iekšējās drošības biroja likuma 4.pantā minēto iestāžu nodarbinātie

2. Informatīvi izglītojoši pasākumi speciālā subjekta un sabiedrības izpratnes veicināšanai par Iekšējās drošības biroja kompetenci, kā arī par speciālā subjekta tiesisku un objektīvu rīcību dienesta/darba pienākumu izpildē.
3. Iekšējās drošības biroja darbaspēju veicināšana, paaugstinot analītiskās spējas, turpinot attīstīt Iekšējās drošības birojā ieviesto informācijas sistēmu. Nodrošināt izglītojošus pasākumus Iekšējās drošības birojā nodarbināto profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanai, t.sk. finanšu un ekonomisko noziegumu apkarošanas jomā, kā arī piesaistīt augsti kvalificētus nodarbinātos.
4. Izvērtēt normatīvos aktus, t.sk. Iekšējās drošības biroja likumu, kuri nosaka iestādes kompetenci, un nepieciešamības gadījumā iniciēt to grozījumus.
5. Izvērtēt tiesisko pamatu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta nodarbināto izdarīto noziedzīgo nodarījumu atklāšanas, novēršanas un izmeklēšanas īstenošanai (saskaņā ar 2018.gada 1.novembra likumu “Grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā”).
6. Izvērtēt tiesisko pamatu Ieslodzījuma vietu pārvaldes nodarbināto izdarīto noziedzīgo nodarījumu atklāšanai, novēršanai un izmeklēšanai, kas nav saistīti ar vardarbību dienesta pienākumu izpildē.

Finanšu resursi un darbības rezultāti

Iekšējās drošības birojs piešķirto finanšu resursu ietvaros turpinājis attīstīt noziedzīgu nodarījumu novēršanas, atklāšanas un izmeklēšanas funkcijas izpildi:

- izmeklētie kriminālprocesi kļūst aizvien sarežģītāki un apjomīgāki;
- aizvien vairāk tiek veiktas paralēlās finanšu izmeklēšanas;
- uzsākta informācijas sistēmas II kārtas realizēšana;
- nodrošināta dalība nozīmīgos starptautiskos pasākumos.

FINANŠU RESURSI

Biroja darbība tiek finansēta no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem. Iekšējās drošības birojam saskaņā ar budžeta finansēšanas plāna izmaiņām 2019.gadam piešķirti finanšu resursi izdevumu segšanai 4 118 772 eiro apmērā, no tiem apgūti 3 973 202 eiro, kas ir 96,5% no pārskata periodā plānotajiem izdevumiem.

Lai nodrošinātu lietderīgu, caurskatāmu un savlaicīgu piešķirto valsts budžeta finanšu resursu apguvi pārskata periodā tika veikta efektīva finanšu apguves plānošana un izpildes kontrole – nodrošināta Budžeta līdzekļu apguves komisijas darbība, kas regulāri veica finanšu resursu apguves kontroli. Komisijas darbības mērķis ietver ne tikai budžeta apguves procesa pārraudzīšanu kopumā un budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanas atbilstoši paredzētajiem mērķiem koordinēšanu, bet arī nodrošina iepirkumu pārskatāmību, likumību un kalendārā gada iepirkumu plānu sagatavošanu.

Pārskata tabula par valsts pamatbudžeta izdevumu izpildi 2019. gadā

Kods	Budžeta programmas/ apakšprogrammas/ pasākuma/posteņa nosaukums	Apstiprināts likumā, euro	Apstiprinātais izdevumu plāns (tāme), euro	Izmaiņas, salīdzinot ar likumā apstiprināto, euro	Īss skaidrojums par būtiskākajām izmaiņām	Izdevumu izpilde: skaitļos/%
I. Valsts pamatfunkciju īstenošana						
42.00.00 "Iekšējās drošības biroja darbība"						
I.	IEŅĒMUMI KOPĀ	4 125 827	4 118 772	-7 055	veikta izdevumu pārdale Nodrošinājuma valsts aģentūrai saskaņā ar Finanšu ministrijas 16.07.2019. rīkojumu Nr. 241 (7055 euro)	3 973 202/96%
7.0.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	4 125 827	4 118 772	-7 055		3 973 202/96%
II.	IZDEVUMI KOPĀ	4 125 827	4 118 772	-7 055		3 973 202/96%
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	4 028 796	3 729 791	-299 005	veikta izdevumu pārdale no izdevumiem precēm un pakalpojumiem uz kapitālajiem izdevumiem saskaņā ar Finanšu ministrijas 13.12.2019. rīkojumu Nr. 426 (299 005 euro)	3 617 511/97%
1.1.	Kārtējie izdevumi	3 555 382	3 251 280	-304 102		3 139 566/97%
1000	Atlidzība	2 769 336	2 910 799	141 463	veikta izdevumu pārdale no izdevumiem precēm un pakalpojumiem uz izdevumiem atlidzībai saskaņā ar Finanšu ministrijas 18.09.2019. rīkojumu Nr. 327 (141 463 euro)	2 844 739/98%
2000	Preces un pakalpojumi	786 046	340 481	-445 565		294 827/87%
1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	473414	478511	5 097	veikta izdevumu pārdale no izdevumiem precēm un pakalpojumiem uz izdevumiem atlidzībai saskaņā ar Finanšu ministrijas 06.09.2019. rīkojumu Nr. 312 (5097 euro)	477 945/100%
7100	Valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti	473414	478511	5 097		477 945/100%
2.0.	Kapitālie izdevumi	97031	388981	291 950		355 691/91%
5000	Pamatkapitāla veidošana	97031	388981	291 950		355 691/91%

DARBĪBAS STRATĒGIJĀS PLĀNOTĀS BUDŽETA PROGRAMU UN APAKŠPROGRAMMU IETVAROS FINANSĒTĀS GALVENĀS AKTIVITĀTES UN TO MĒRĶI, PLĀNOTIE DARBĪBAS REZULTĀTI, KĀ ARĪ REZULTĀTU IZPILDES ANALĪZE UN VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS

Saskaņā ar Iekšējās drošības biroja darbības stratēģiju 2017.-2019.gadam iestādes darbības virzieni ir noziedzīgu nodarījumu novēršana, atklāšana un izmeklēšana.

Biroja darbības stratēģijas 2017. – 2019.gadam rezultatīvo rādītāju izpildes pārskats

Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja pārskata 2019.gada plāns	Rezultatīvā rādītāja pārskata perioda izpilde
Noziedzīgu nodarījumu novēršana	Izskatītie iesniegumi un materiāli	1050	1335
	Veikto preventīvo pasākumu skaits	30	30
Noziedzīgu nodarījumu atklāšana un izmeklēšana	Kriminālprocesu skaits, kuros veikta pirmstiesas izmeklēšana	125	122
	Pabeigtie kriminālprocesi (ierosinot kriminālvajāšanas uzsākšanu, pieņemto lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu vai nosūtīt kriminālprocesa materiālus pēc piekritības) (skaits)	135	127

Saskaņā ar Biroja darbības stratēģiju 2017.-2019.gadam, Birojam noteikti divi īstenotie darbības virzieni:

1. Noziedzīgu nodarījumu novēršana:

- izskatītie iesniegumi un materiāli – 1335, kas par 27,1% pārsniedz 2019. gada prognozi – 1050; rādītāja palielinājums skaidrojams ar to, ka Birojs kļūst arvien atpazīstamāka iestāde, tiek nodrošinātas aizvien plašākas iespējas ziņot par iespējamajiem amatpersonu pārkāpumiem gan

elektroniski, gan mutiski un rakstiski, līdz ar ko pieaug arī saņemto iesniegumu un materiālu apjoms.

- veikto preventīvo pasākumu skaits – 30, kas atbilst 2019. gada prognozei – 30; radītāja norāda uz pamatfunkcijas – preventīvās funkcijas izpilde, izpildes nodrošināšanu, kas ietver sevī arī sadarbību ar Iekšējās drošības biroja likuma 4.pantā minēto iestāžu pārstāvjiem noziedzīgu nodarījumu novēršanas jomā.

2. Noziedzīgu nodarījumu atklāšana un izmeklēšana:

- kriminālprocesu skaits, kuros veikta pirmstiesas izmeklēšana (uzsākti kriminālprocesi un saņemti pēc piekritības) – 122, kas ir par 9,6% mazāk nekā 2019. gadā prognozētais – 135; rādītāja samazinājums skaidrojams ar to, ka izmeklējamie kriminālprocesi kļūst aizvien sarežģītāki izmeklēšanā izmantotā resursa apjoms ir ierobežots – atkarīgs no izmeklētāju skaita. Ar katru gadu pieaug no iepriekšējiem gadiem izmeklēšanā esošo kriminālprocesu skaits – salīdzinot ar 2017.gada beigās izmeklēšanā esošo kriminālprocesu skaitu, 2019. gada beigās tas pieaudzis par 36% (2017.gadā izmeklēšanā uz 31.decembri bija 71 kriminālprocess, bet 2019.gadā – 97). Gada laikā vidēji viens izmeklētājs izmeklē 17 kriminālprocesus un izskata 86 iesniegumus.
- pabeigtie kriminālprocesi (ierosinot kriminālvajāšanas uzsākšanu, pieņemot lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu vai nosūtot kriminālprocesa materiālus pēc piekritības) – 127, kas ir par 5,9% mazāk par 2019. gada prognozi – 135; radītāja samazinājums skaidrojams ar to, ka izmeklējamie kriminālprocesi kļūst aizvien sarežģītāki, piemēram, 2019.gadā izmeklēti divi kriminālprocesi, kas saistīti ar Eiropas Savienības finanšu līdzekļu iespējamo izkrāpšanu, un vairāki kriminālprocesi par iepirkumu procedūrās pieļautajiem pārkāpumiem; kā arī 2019. gadā vairākos kriminālprocesos veikta paralēlā finanšu izmeklēšana, kas palielina izmeklēšanā izmantoto resursu apjomu. Vienlaikus 2019.gadā divi kriminālprocesi tika pievienoti citiem kriminālprocesiem un divi kriminālprocesi tika apturēti.

Kopumā piešķirtais finansējums ir nodrošinājis Biroja funkciju veikšanu un darbības rezultātu sasniegšanu. Rezultatīvo rādītāju samazinājums noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanā šobrīd ir 10% robežās un 2020.gadā paredzēts nokomplektēt vakantās amata štata vietas Pirmstiesas izmeklēšanas nodaļā, kā rezultātā rādītāji varētu palielināties. Rezultatīvie rādītāji noziedzīgu nodarījumu novēršanā pārsniedza plānotos, no tā secināms, ka piešķirtie valsts budžeta līdzekļi Biroja funkciju izpildei ir izlietoti efektīvi.

NOVĒRTĒJUMS PAR DARBĪBAS STRATĒGIJAS 2017.-2019.GADAM IEVIEŠANU

Iekšējās drošības biroja darbības mērķis ir nodrošināt tiesiskumu un objektivitāti tiesībsardzības iestāžu amatpersonu un darbinieku izdarīto noziedzīgu nodarījumu atklāšanā, izmeklēšanā un novēršanā, veicinot sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei. Pamatojoties uz Iekšējās drošības biroja darbības stratēģiju 2017.-2019.gadam², tika noteiktas sekojošas Iekšējās drošības biroja prioritātes:

- tiesiska un objektīva noziedzīgu nodarījumu atklāšana;
- noziedzīgu nodarījumu novēršana, t.sk., sabiedrības informētības veicināšana par Biroja kompetenci;
- nodrošināt personāla profesionalitātes paaugstināšanu.

Trijos Iekšējās drošības biroja darbības stratēģijas ieviešanas gados ir veikta virkne pasākumu izvirzīto prioritāšu sasniegšanai:

- iekšējās darba kontroles un sadarbības ar prokuratūru rezultātā, ar katru gadu samazinās atcelto lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu un papildizmeklēšanai saņemto kriminālprocesu īpatsvars;
- Iekšējās drošības biroja priekšnieka dalība starptautiskās konferencēs un sanāsmēs, skaidrojot iestādes izveides mērķi un darbības rezultātus, kā arī speciālā subjekta iespējami izdarīto noziedzīgu nodarījumu izmeklēšana neatkarīgi no šo iestāžu vadības, veicinājis neatkarīgas un objektīvas izmeklēšanas principa ievērošanas Latvijā popularizēšanu arī starptautiskā līmenī;
- informatīvi izglītojošo materiālu izstrāde, Iekšējās drošības biroja kompetences skaidrojošie pasākumi veicinājuši iesniegumu, kuru izskatīšana ietilpst Iekšējās drošības birojā īpatsvara pieaugumu, kā arī nodrošinot aizvien vairāk ziņošanas iespēju un informatīvā uzticības tālruņa darbību, pieaug iesniegumu par iespējamiem speciālā subjekta pretlikumīgas rīcības gadījumiem skaits;
- Iekšējās drošības birojs nodarbināto profesionalitātes paaugstināšanai izmantoto gan Valsts administrācijas skolas, gan citus nacionālā līmeņa piedāvātos kursus, gan piesaista atsevišķu jomu speciālistus specifisku zināšanu jomā, kā arī izmanto starptautisko profesionālās pilnveidošanas kursu iespējas.

---

² Apstiprināta ar 2017.gada 12.septembra rīkojumu Nr.1-12/2055

DARBĪBAS REZULTĀTI NOZIEDZĪGU NODARĪJUMU NOVĒRŠANA

Birojā katru gadu tiek sagatavots un apstiprināts preventīvo pasākumu plāns, kurā paredzēti pasākumi gan speciālā subjekta izdarīto noziedzīgo nodarījumu samazināšanai (tikšanās un informatīvas prezentācijas par Biroja kompetenci un konstatēto problemātiku iestāžu darbībā, iekšējās kontroles vides monitorings, sadarbība ar Valsts policiju preventīvu pārbaužu ietvaros, informatīvas lekcijas Iekšlietu ministrijas padotības iestāžu koledžu kadetiem un mācību personālam, dalība konferencēs), gan sabiedrības informēšanai un iesaistīšanai preventīvās funkcijas izpildē (Biroja tīmekļa vietnes satura nodrošināšana, infografikas/bukleti, skaidrojošais darbs saņemto zvanu laikā uz informatīvo uzticības tālruni), gan preventīvie pasākumi Biroja iekšējās drošības risku novēršanai (iekšējās drošības risku izvērtēšanas rīcības plāna aktualizēšana, jaunu pasākumu ieviešana (t.sk., saskaņā ar normatīvo aktu izmaiņām) un izpildes kontrole).

Izglītojošas lekcijas un sanāksmes, prezentācijas

Atskaites periodā novadītas 4 izglītojošas lekcijas Valsts policijas koledžas kadetiem un Rīgas Stradiņa Universitātes studentiem par Iekšējās drošības biroja kompetenci, darbības rezultātā konstatēto problemātiku.

2019.gadā Iekšējās drošības biroja pārstāvji tikās ar Iekšlietu ministrijas padotības iestādēm par aktuāliem konstatētajiem problēmjasautājumiem:

- maijā organizētas divas tikšanās ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes vadību un 45 pārstāvjiem, lai aktualizētu ar iestādes darbību konstatēto problemātiku saistībā ar nodarbināto iespējamo pretlikumīgo rīcību. Tikšanās laikā tika pārrunāti arī jautājumi par nodarbināto amatu savienošanu, iekšējās izmeklēšanas veikšanas kārtību, disciplinārprakses jautājumiem, esošiem lēmumu pieņemšanas tiesiskuma, korupcijas risku, neizpaužamu ziņu izpaušanas novēršanas un kontroles mehānismiem un iekšējās drošības risku izvērtēšanu.
- aprīlī un jūlijā notika tikšanās ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vadību un par iekšējās kontroles sistēmu atbildīgajām personām, lai vienlaikus aktualizētu jautājumus par iekšējās drošības risku izvērtējumu.

Iekšējās drošības birojs piedalījās kustības #atkrapies iniciētajās aktivitātēs:

- ziņošanas rīka izstrādē, lai nodrošinātu šīs kustības mājas lapā iespējas ziņot par noteiktiem noziedzīgiem nodarījumiem, kuru izskatīšana ietilpst Iekšējās drošības biroja kompetencē, pieejamību;

- aprīlī piedalījās preses konferencē, kurā tika prezentētas kustības aktivitātes, kas saistītas ar krāpšanas apkarošanu Latvijā, t.sk., saistībā ar Eiropas savienības budžeta izkrāpšanu;
- piedalījās kārtējā kustības #atkrapies padome sēdē, kurā tika lemts par turpmākajām plānotajām kustības aktivitātēm un iespējamo dalībiestāžu iesaisti to īstenošanā.

Konference “Miesas bojājumu un traumu fiksēšanas nozīmīgums un ar to saistītā problemātika”

2019.gada 10.decembrī notika ikgadējā Iekšējās drošības biroja organizētā konference, kurā šogad piedalījās 45 dalībnieki no Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja, Tiesībsarga biroja, Augstākās tiesas, Prokuratūras, Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra, Ostas policijas, vairākām pašvaldības policijām un Iekšlietu ministrijas padotības iestādēm, lai diskutētu par miesas bojājumu un traumu nozīmīgumu, to fiksēšanas kārtību Ieslodzījumu vietu pārvaldē, Valsts policijā un pašvaldības policijas iestādēs, kā arī prezentēta Augstākās tiesas spriedumu analīze, Prokuratūras ieteikumi miesas bojājumu un traumu fiksēšanā, kā arī diskutēts par problemātiku šajā jomā.

Konferencē kopīgi tika meklēti risinājumi, lai turpmāk informācijas apmaiņa starp iestādēm notiktu efektīvāk, lai tiktu nodrošināta pierādījumu pietiekamība un līdz ar to arī veiksmīgāka krimināllietu iztiesāšana tiesā. Aktualizēts video ierakstu, pilnvērtīgas informācijas fiksēšanas

medicīnas dokumentācijā un ziņojumos, medicīnas iestāžu informēšanas par šo iestāžu sniedzamās informācijas saturu, kā arī savlaicīguma principa ievērošanas visās ar miesas bojājumiem un traumām saistītās izmeklēšanas stadijās nozīmīgums.

Kontroles pasākumi

Iekšējās drošības birojs, lai arī retāk, bet turpināja piedalīties Valsts policijas Iekšējās kontroles biroja organizētajās pārbaudēs – 2019.gadā šādas bija divas apmeklēti 5 Valsts policijas reģionālo struktūrvienību iecirkņi. Turpmāka Biroja līdzdalība Valsts policijas Iekšējās kontroles biroja organizētajās tematiskajās pārbaudēs ir lietderīga, jo katrā no pārbaudēm tiek iegūta jauna informācija par iespējamiem pārkāpumiem policijas iecirkņu darbībā.

Atskaites periodā turpināts monitorēt iestāžu iekšējās drošības risku izvērtēšanas veikšanas un novēršanas pasākumu plānu sagatavošanas gaitu.

Sagatavotas vairākas preventīvas vēstules Valsts policijai, t.sk.,

- par nepieciešamību novērst konstatētos trūkumus aizturēto un apcietināto personām miesas bojājumu un traumu fiksēšanas sistēmā;
- par konstatēto kriminālprocesu iztrūkumu un iespējamiem pārkāpumiem lietisko pierādījumu uzglabāšanā un rīcībā ar tiem;
- par iespējamiem amatu savienošanas pārkāpumiem;
- par nepieciešamību nodrošināt informācijas par noziedzīgiem nodarījumiem pārsūtīšanu Iekšējās drošības birojam kompetences ietvaros;
- par operatīvās darbības rezultātā konstatētajiem nodarbināto iespējamiem pārkāpumiem.

DARBĪBAS REZULTĀTI NOZIEDZĪGU NODARĪJUMU ATKLĀŠANĀ UN IZMEKLĒŠANĀ

Noziedzīgu nodarījumu izmeklēšana ir viena no būtiskākajām Iekšējās drošības biroja pamatfunkcijām, kuras rezultātā veidojas sabiedrības uzticēšanās iestādes darbības tiesiskumam un objektivitātei. Kopumā vērtējot atskaites perioda darbības rezultātus, konstatēts:

- ņemot vērā, ka tiek veikti iestādes kompetenci skaidrojošie pasākumi un palielinās sabiedrības izpratne par Iekšējās drošības biroja kompetenci, kā arī preventīvu noziedzīgas rīcības novēršanas pasākumu veikšana, turpmāko gadu laikā iespējams, ka saņemto iesniegumu skaita pieaugums vairs netiks novērots, iespējama pat iesniegumu skaita samazināšanās;
- vērojama tendence izmeklējamo lietu sarežģītības un izmeklēšanā izmantojamo resursu apjoma palielināšanās. 2019.gadā izmeklēti divi kriminālprocesi par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā, kas saistīti ar iespējamu Eiropas Savienības struktūrfondu

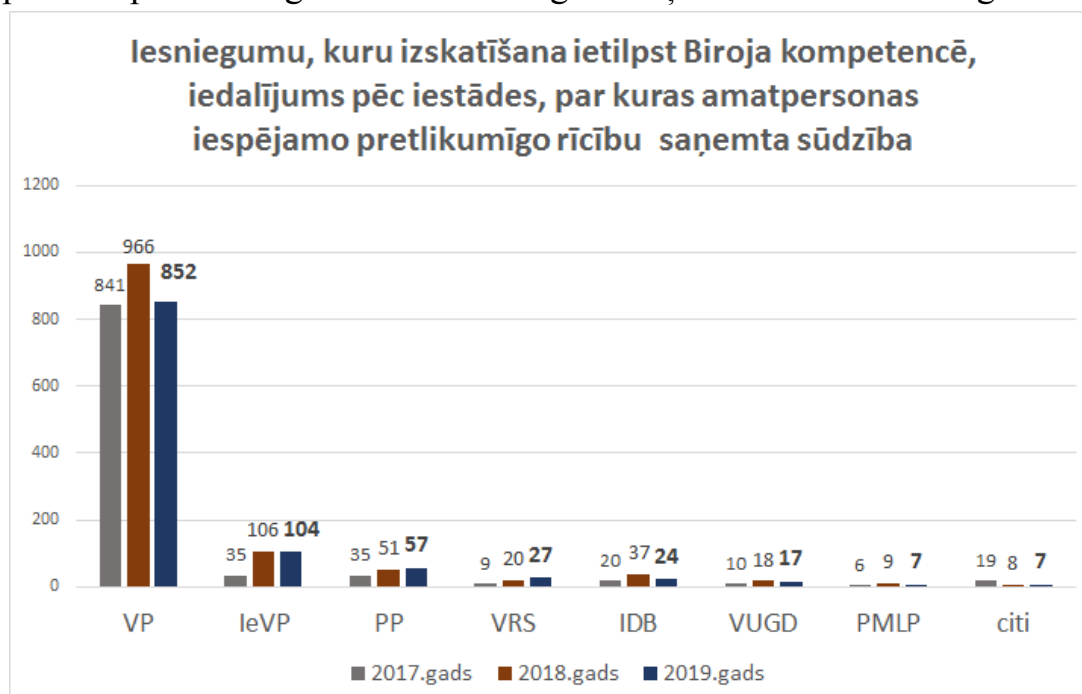
līdzekļu izkrāpšanu, kā arī pieci kriminālprocesi, kas saistīti ar iespējamiem pārkāpumiem iepirkumu procedūrās.

Iesniegumu izskatīšana

2019.gadā Birojā izskatīšanai saņemti 1335 iesniegumi, kas ir par 8,4% vairāk kā iepriekšējā atskaites periodā. Iesniegumu, kuru izskatīšana ietilpst Biroja kompetencē, kopējais skaits, salīdzinot ar 2018.gadu, pieaudzis par 17,2%. Par 5,8% pieaudzis arī kompetencē ietilpstošo iesniegumu skaits pret kopējo iesniegumu skaitu.

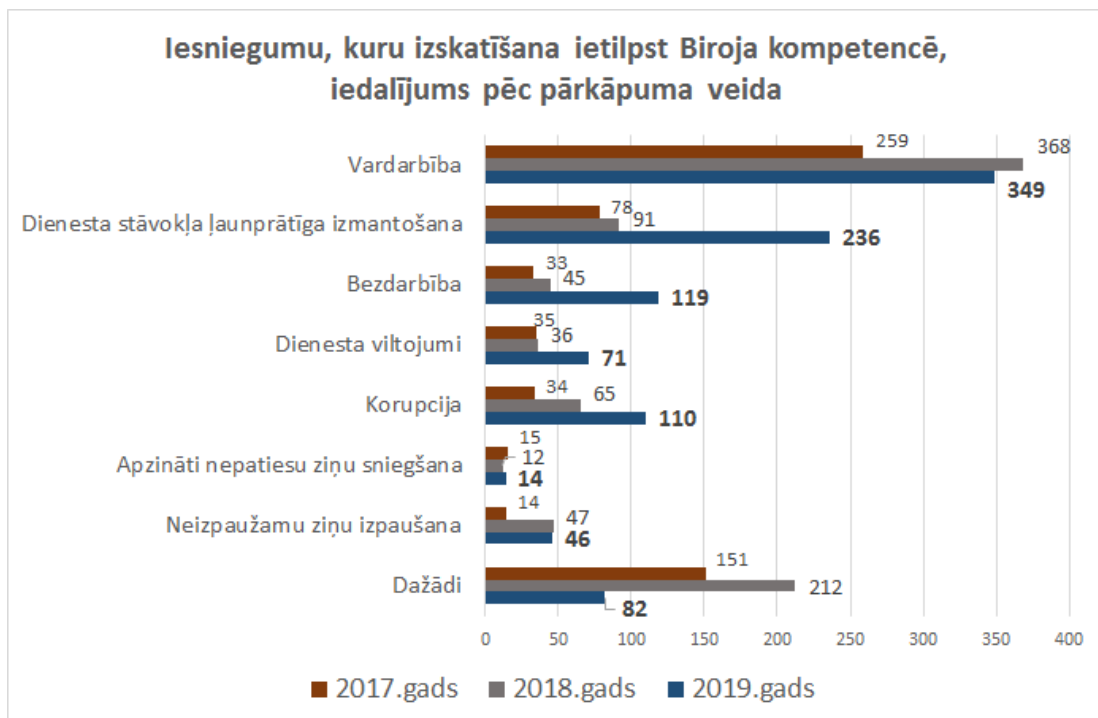
Iesniegumu izskatīšanas rezultāti				
	2016.gadā	2017.gadā	2018.gadā	2019.gadā
Saņemtie iesniegumi	886	978	1232	1335
Iesniegumi, kuru izskatīšana ietilpst Biroja kompetencē	645	619	876	1027
Lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu	325	297	312	391

Vēl joprojām visvairāk iesniegumi tiek saņemti par iespējamu Valsts policijas amatpersonu pretlikumīgu rīcību – 2019. gadā saņemti 852 šādi iesniegumi.

2019.gadā saņemtie “citi” iesniegumi: 3 iesniegumi par Valsts policijas koledžas nodarbināto, 2 iesniegumi par Iekšlietu ministrijas Informācijas centra un 2 par Nodrošinājuma valsts aģentūras, nodarbināto iespējami pretlikumīgo rīcību.

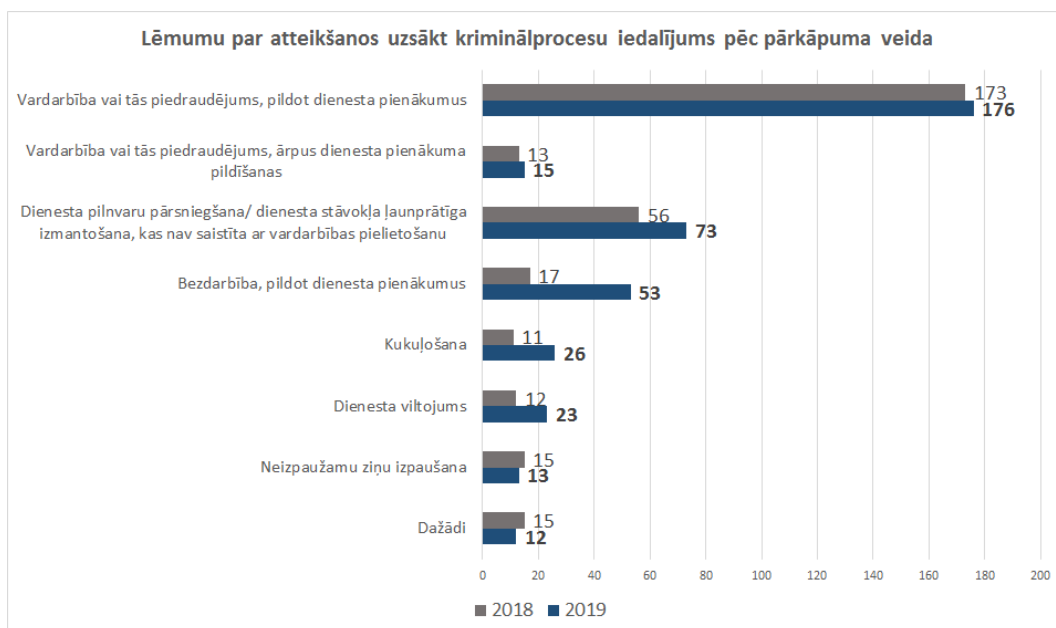
Vienlaikus saglabājas tendence, ka visvairāk tiek saņemti iesniegumi par iespējamajiem likumpārkāpumiem, kas saistīti ar vardarbību un citiem dienesta laikā izdarītajiem amatpersonu pārkāpumiem. Saskaņā ar statistikas datiem, krietni pieaudzis iesniegumu skaits par amatpersonu izdarītu dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, bezdarbību, dienesta viltojumu un iespējamu koruptīvu rīcību.

2019.gadā kopumā izskatot iesniegumus:

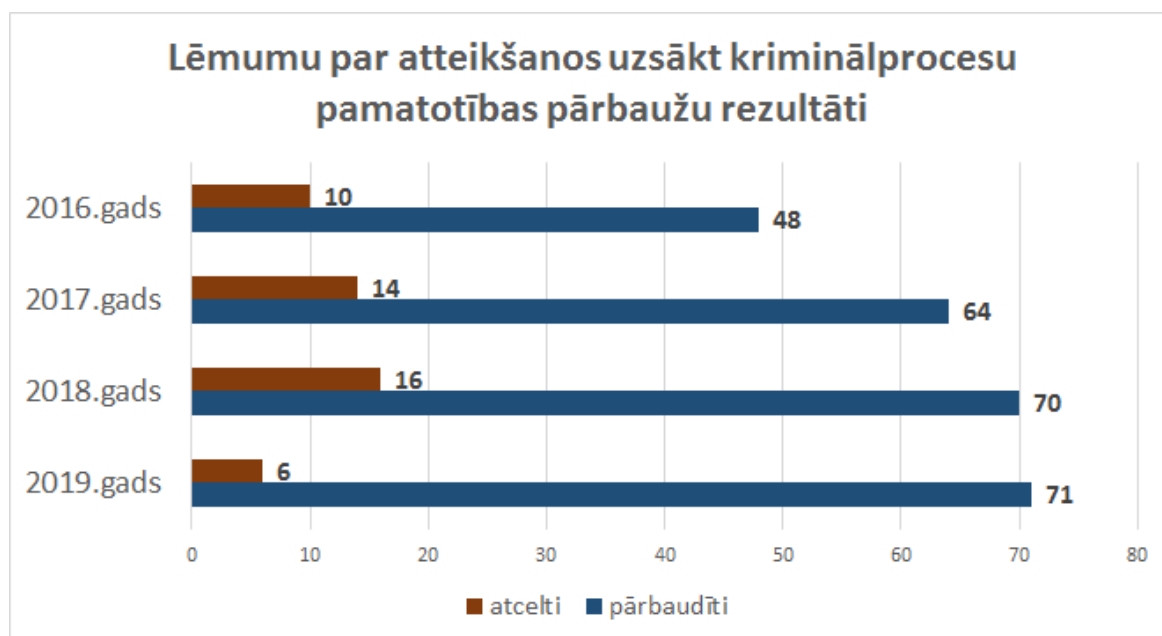
- uzsākti 50 kriminālprocesi;
- pieņemts 391 lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu;
- 308 iesniegumi, kuru izskatīšana neietilpa Iekšējās drošības biroja kompetencē, nosūtīti pēc piekritības.

Joprojām Iekšējās drošības birojs konstatē arvien vairākus gadījumus, kad iesniedzēji sniedz arī apmelojošu informāciju par amatpersonu pretlikumīgu rīcību, kā rezultātā 2019.gadā tika uzsākti 9 kriminālprocesi par nepatiesu ziņu sniegšanu, kas nosūtīti pēc piekritības Valsts policijai pirmstiesas izmeklēšanas veikšanai.

2019.gadā, pamatojoties uz Kriminālprocesa 377.pantu, Iekšējās drošības birojā pieņemti 391 vai par 25% vairāk lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu.

Joprojām visvairāk pieņemti lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu ir par iespējamu vardarbības vai tās piedraudējumu, pildot dienesta pienākumu. Ņemot vērā, ka 2019.gadā pieaudzis iesniegumu skaits par amatpersonu izdarītu bezdarbību, koruptīvu rīcību, dienesta viltojumu un dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, attiecīgi ir pieaudzis lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu par attiecīgiem pārkāpumu veidiem.

2019.gadā kopumā pēc prokurora pieprasījuma 71 atteikuma materiāls nosūtīts pārbaudes veikšanai prokuratūrai un 91,5% gadījumos Iekšējās drošības biroja izmeklētāju lēmums atteikt uzsākt kriminālprocesu atstāts negrozīts, bet tikai 8,5%

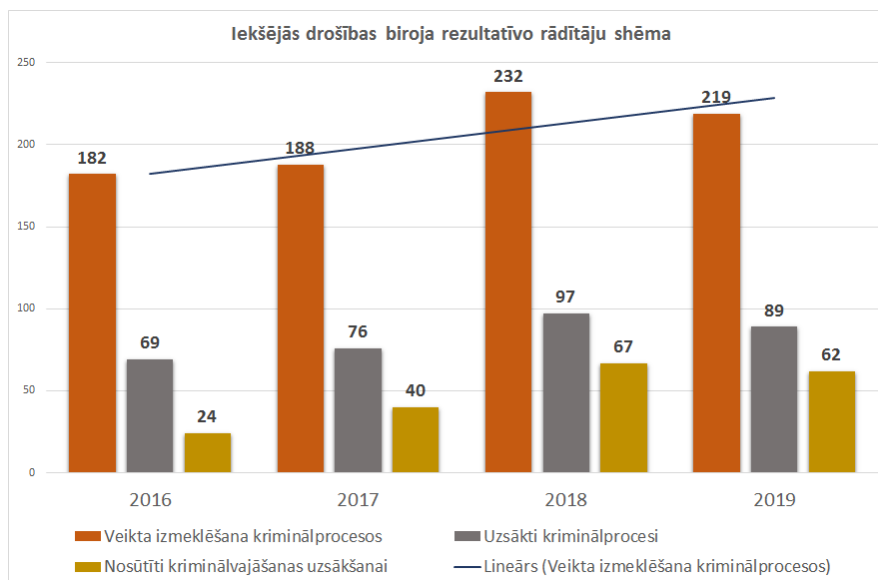

vai 6 lēmumi atcelti un saņemti papildus pārbaudes veikšanai. Pēdējos trijos gados vidēji pārbaudei nosūtīti 56-70 atteikumu materiālu un iepriekšējos gados atcelto lēmumu skaits vidēji bijis 22%, līdz ar ko atskaites periodā vērojama pozitīva iesniegumu izskatīšanas kvalitāti raksturojoša tendence.

Pirmstiesas izmeklēšana

Atskaites periodā Birojā uzsākti 89 kriminālprocesi, kas ir par 8,2% mazāk kā 2018.gadā, pēc piekritības saņemti par 31,3% mazāk kriminālprocesu, bet kopējais lietvedībā izmeklējamo kriminālprocesu skaits ir par 5,6% mazāks.

Pirmstiesas izmeklēšanas rezultāti				
Veikta pirmstiesas izmeklēšana:	177	188	232	219
Lietvedībā no iepriekšējiem periodiem	65	71	87	97
Uzsākti kriminālprocesi	69	76	97	89
Saņemti kriminālprocesi	43	41	48	33
Pabeigti kriminālprocesi:	114	102	137	129
Nosūtīti kriminālvajāšanai	24	40	67	62
Izbeigti kriminālprocesi	61	47	36	46
Pēc piekritības nosūtīti kriminālprocesi	21	14	21	19
Apvienoti kriminālprocesi	8	1	13	2
Apturēti kriminālprocesi				2

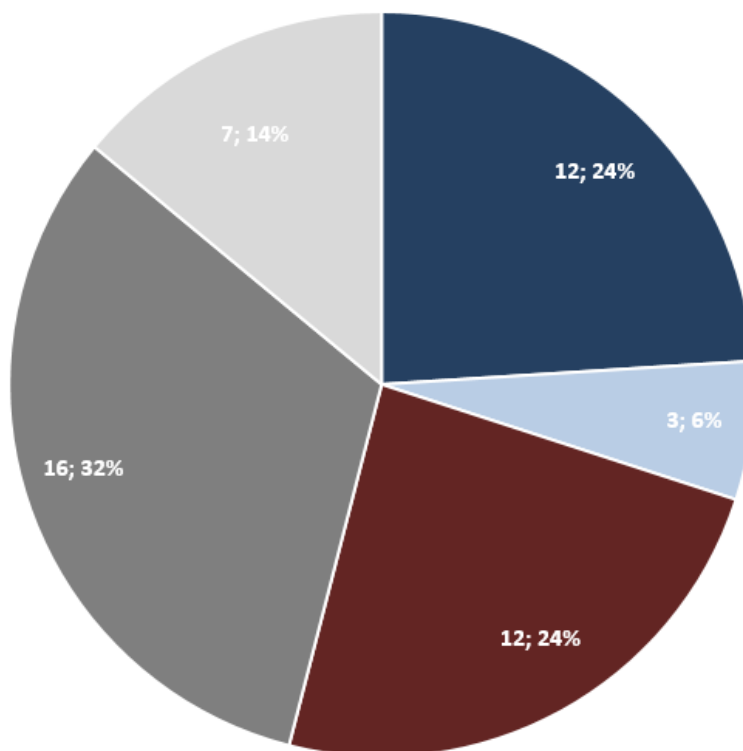

No 219 izmeklētajiem kriminālprocesi, 2019.gadā pabeigti 129 kriminālprocesi, kas ir par 5,8% mazāk nekā 2018.gadā, kā arī 2 kriminālprocesos pirmstiesas izmeklēšana apturēta. Izbeigto kriminālprocesu skaits salīdzinoši ar 2018.gadu pieaudzis par 27,7%, bet pēc piekritības nosūtīto kriminālprocesu skaits samazinājies par 9,5%.

Uzsāktie kriminālprocesi

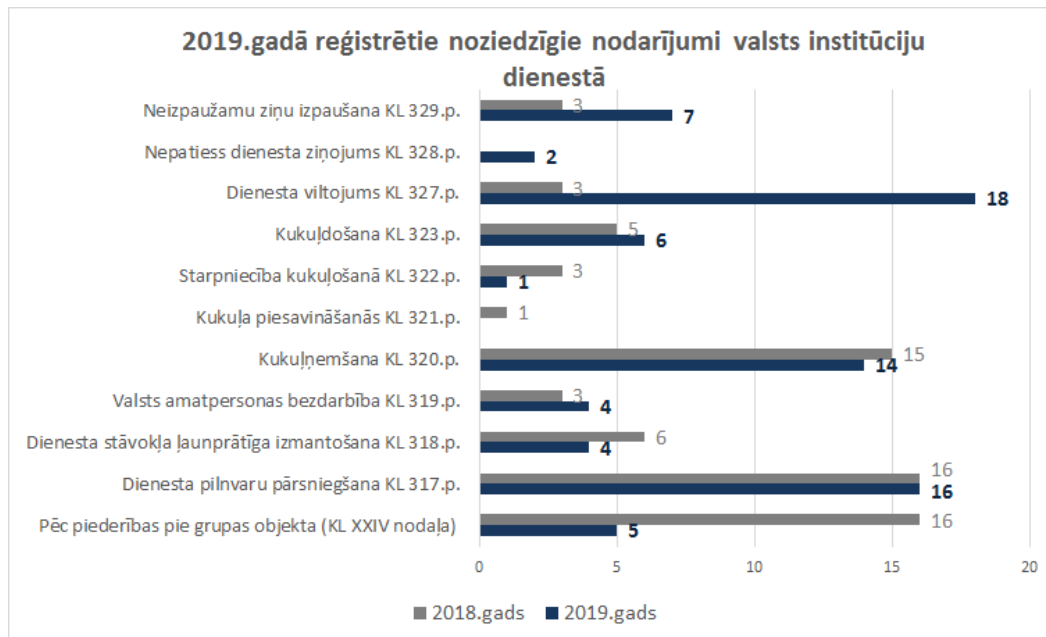
2019.gadā Iekšējās drošības birojā uzsākti 89 kriminālprocesi, no kuriem lielākā daļa – 59 vai 66%, uzsākti par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā.

2019.gadā uzsāktie kriminālprocesi pēc piederības Krimināllikuma 24.nodaļai

- Dienesta pilnvaru pārsniegšana KL 317.p.
- Valsts amatpersonas bezdarbība KL 319.p.
- Kukuļņemšana KL 320.p.
- Dienesta viltojums KL 327.p.
- Neizpaužamu ziņu izpaušana KL 329.p.

Atskaites periodā Iekšējās drošības biroja izmeklētajos kriminālprocesos, kas uzsākti par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā kopumā ir reģistrēti 77 noziedzīgi nodarījumi pēc shēmā norādītajiem krimināllikuma pantiem.

2019.gadā, salīdzinot ar 2018.gada uzsākto kriminālprocesu ietvaros reģistrēto noziedzīgo nodarījuma statistiku, reģistrēti par 8,5% vairāk noziedzīgu nodarījumu, nozīmīgi palielinājies dienesta viltojumu un neizpaužamu ziņu izpaušanas skaits, bet samazinājies pēc piederības pie grupas objekta reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits.

Dienesta viltojums ir noziedzīgs nodarījums, kas nereti tiek veikts, lai slēptu zādzību, krāpšanu vai piesavināšanos attiecībā pret dienesta/darba vietas mantu, finanšu līdzekļiem.

Neizpaužamu ziņu izpaušana visbiežāk saistīta ar dienesta vajadzībām piešķirto pieejas tiesību datu bāzēm, atklājot informāciju no šīm datu bāzēm trešajām personām.

2019.gadā Biroja amatpersonas reģistrējušas 21 noziedzīgu nodarījumu (par 12,5% vai par 3 noziedzīgiem nodarījumiem mazāk kā 2018.gadā), kas saistīti ar kukuļdošanu, kukuļņemšanu un starpniecību kukuļošanā. Reģistrētie koruptīvas rīcības gadījumi saistīti ar pretlikumīgu labuma pieņemšanu vai pieprasīšanu. visvairāk šādu pretlikumīgu labuma pieņemšanu vai pieprasīšanu izdara Valsts policijas amatpersonas, kas nodarbinātas satiksmes uzraudzības jomā un pirmstiesas izmeklēšanas funkcijas realizēšanas ietvaros. Kukuļa apmēri ir dažādi, tāpat kā pagājušajā gadā – sākot ar 20 eiro un līdz pat 5000 eiro. Noteikto funkciju realizēšana, kas saistīta ar lēmumu pieņemšanu, rada papildus korupcijas riskus un ir ņemams vērā izvērtējot iekšējās kontroles mehānismus.

Ņemot vērā iestādei deleģēto kompetenci, Birojā reģistrētie noziedzīgie nodarījumi – dienesta pilnvaru pārsniegšana, pārsvarā saistīti ar vardarbības pielietošanu, veicot kriminālprocesuālās darbības un administratīvā procesa ietvaros, visbiežāk veicot

darbības, lai pārtrauktu personu pretošanos vai nepakļaušanos, novērstu vai pārtrauktu uzbrukumu.

Pēc piederības citu Krimināllikuma nodaļu grupas objektiem 2019.gadā Iekšējās drošības birojā uzsākti 30 kriminālprocesi pēc tabulā norādītajiem Krimināllikuma pantiem vai piederības grupas objektam.

2019.gadā uzsāktie kriminālprocesi pēc piederības KL pantiem (izņemot 24.nodaļu)

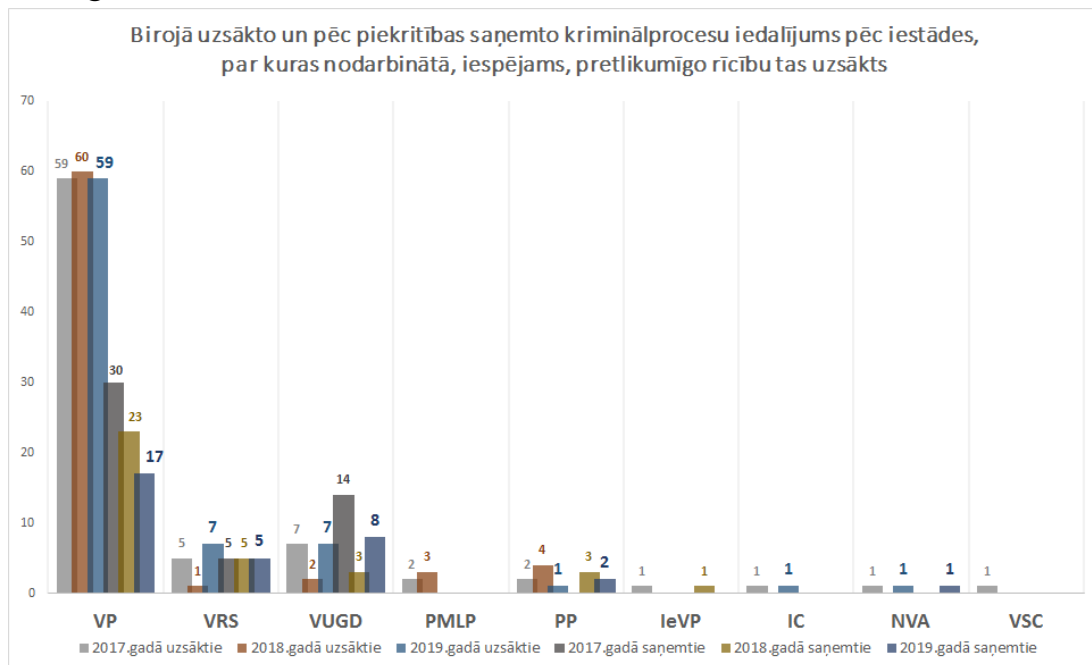
Noziedzīgie nodarījumi pēc citām KL nodaļām	skaits
<i>Patvaļīga koku ciršana un bojāšana KL 109.p.</i>	1
<i>Nelikumīgas medības KL 112.p.</i>	1
Pēc piederības pie grupas objekta (KL XIII nodaļa)	4
Pēc piederības pie grupas objekta (KL XVI nodaļa)	1
Pēc piederības pie grupas objekta (KL XVIII nodaļa)	1
<i>Krāpšana KL 177.p.</i>	2
<i>Piesavināšanās KL 179.p.</i>	1
<i>Zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā KL 180.p.</i>	1
<i>Mantas tīša iznīcināšana un bojāšana KL 185.p.</i>	1
Pēc piederības pie grupas objekta (KL XIX nodaļa)	2
<i>Nelikumīgas darbības ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem KL 193.p.</i>	1
Pēc piederības pie grupas objekta (KL XX nodaļa)	1
<i>Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana realizācijas nolūkā un neatļauta realizēšana 253^l.p.</i>	1
<i>Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana KL 275.p.</i>	2
Pēc piederības pie grupas objekta (KL XXIII nodaļa)	10

Uzskaitīto kriminālprocesu ietvaros reģistrēti 67 noziedzīgi nodarījumi un būtiskas izmaiņas salīdzinot ar 2018.gada attiecīgiem statistikas datiem, vērojamas reģistrēto krāpšanu un dokumentu viltošanas skaitā – pieaugums, bet zādzību, krāpšanu, piesavināšanos nelielām apmērā skaitā – samazinājums.

Amatpersonu izdarītie noziedzīgie nodarījumi, kas pēc kvalifikācijas neietilpst Krimināllikuma 24.nodaļā atsevišķos gadījumos var būt saistīti ar dienesta pienākumu pildīšanu, piemēram, dienesta pienākumu veikšanai paredzētās degvielas piesavināšanās gadījumi nelielā apmērā tiek kvalificēti pēc KL 180.panta, neskatoties uz to, ka tie izdarīti pildot dienesta pienākumus, kuru izdarīšanā tiek veikta arī dokumentu – ceļa zīmju, viltošana (kvalificēta pēc KL 275.panta). Tāpat noteiktu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, piemēram, akcizēto preču prettiesiskas

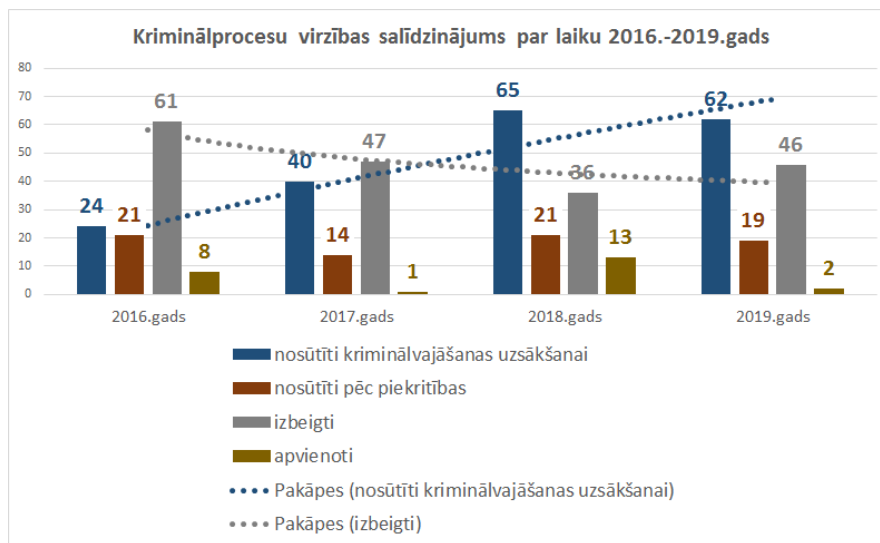
aprites veikšanā, amatpersonas nereti izmanto dienesta pienākumu pildīšanas laikā iegūtās zināšanas.

Kopumā 2019.gadā uzsāktie un pēc piekritības saņemtie kriminālprocesi tāpat kā pagājušajā gadā ir par Valsts policijas nodarbināto iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem. 2019.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, pieaudzis par Valsts robežsardzes, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nodarbināto izdarītajiem noziedzīgiem nodarījumiem Iekšējās drošības birojā uzsākto kriminālprocesa skaits, bet samazinājies pēc piekritības no citām pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm saņemto kriminālprocesa skaits, kas uzsākti par Valsts policijas nodarbināto izdarītajiem noziedzīgiem nodarījumiem. Atskaites periodā nav uzsākti vai saņemti kriminālprocesi par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes nodarbināto iespējamo pretlikumīgo rīcību.

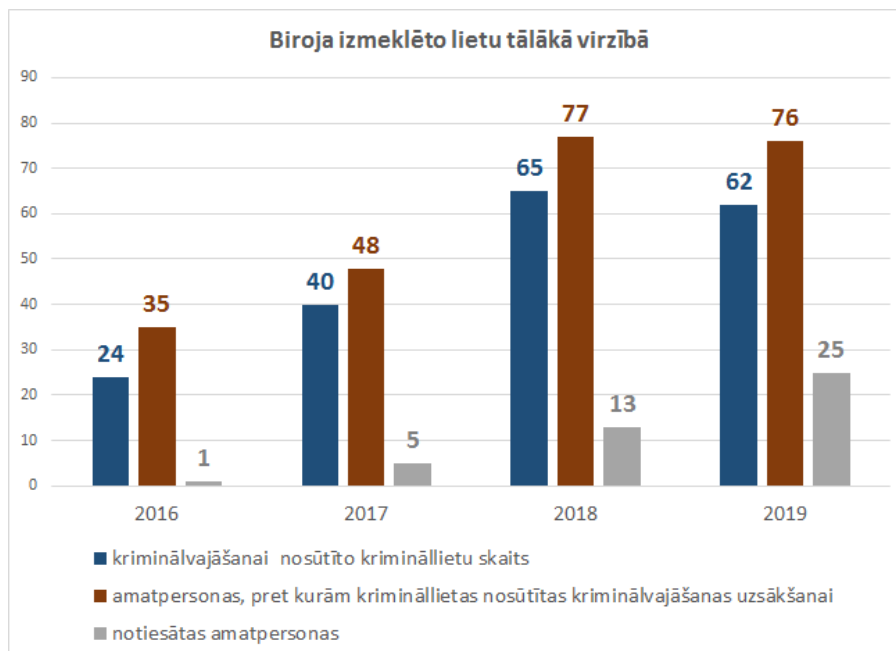

Atskaites periodā, Iekšējās drošības biroja izmeklēto kriminālprocesa ietvaros arestēta nauda bankas kontos 152 508 eiro apmērā, arestēta skaidra nauda – 62 234 eiro, 41 nekustamais īpašums 1 250 000 eiro un 32 transporta līdzekļi 78 000 eiro apmērā.

Pabeigtie kriminālprocesi

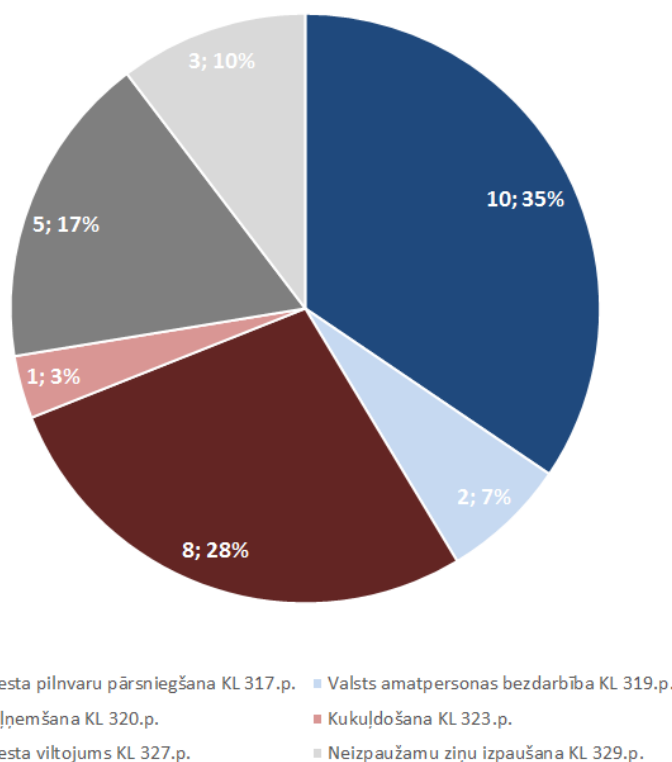
Kaut arī 2019.gadā kriminālvajāšanai nosūtāmo kriminālprocesu skaits ir samazinājies, kopējais personu skaits, pret kurām lietas nosūtītas kriminālvajāšanai, ir palielinājies, t.sk., amatpersonu skaits, pret kurām kriminālprocesi nosūtīti uz prokuratūru kriminālvajāšanas uzsākšanai, ir praktiski tāds pats kā pagājušajā gadā. Vienlaikus pieaug arī Iekšējās drošības birojā izmeklēto kriminālprocesu ietvaros notiesāto amatpersonu skaits un prognozējams, ka šis skaits pieaugs arī nākošajos atskaites periodos, jo iztiesāšanas procesā atrodas aizvien vairāk Birojā izmeklēto kriminālprocesu.

No 62 kriminālprocesi, kuri nosūtīti uz prokuratūru kriminālvajāšanas uzsākšanai:

- 29 kriminālprocesi (vai 46,8% no visiem kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītajiem kriminālprocesi), kas nosūtīti kriminālvajāšanas uzsākšanai, ir par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā, no tiem četri papildus kvalificēti arī par noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu, bet 8 kriminālprocesi – par kukuļņemšanu, t.sk., no tiem divos izmeklēta arī kukuļdošana un vienā dienesta pilnvaru pārsniegšana un vienā krāpšana, bet 10 kriminālprocesi – par dienesta pilnvaru pārsniegšanu, kas saistīta ar vardarbību, ko izdarījuši Valsts policijas, pašvaldības policijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes nodarbinātie

Kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītie kriminālprocesi, kas kvalificēti pēc Krimināllikuma nodaļas "Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā"

- 11 kriminālprocesi (vai 16,7% no visiem kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītajiem kriminālprocesi), kas nosūtīti kriminālvajāšanas uzsākšanai, ir par noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu (zādzība, krāpšana, piesavināšanās vai ja tā izdarīta nelielā apmērā) un tos izdarījušas amatpersonas ārpus dienesta pienākumu pildīšanas laika;
- Ar vardarbību ārpus dienesta saistīti 8 (vai 12,9% no visiem kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītajiem kriminālprocesi) no kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītajiem kriminālprocesi: 6 kriminālprocesi – par noziedzīgiem nodarījumiem pret personas veselību

(vidēja smaguma vai viegls miesas bojājums) un 2 kriminālprocesi – par noziedzīgiem nodarījumiem pret dzimumneaizskaramību (izvarošana, seksuāla vardarbība);

- 5 kriminālprocesi – par noziedzīgiem nodarījumiem pret satiksmes drošību;
- 2 kriminālprocesi – par apzināti nepatiesu liecības sniegšanu, no tiem vienā gadījumā Valsts policijas amatpersona liecību sniegusi tiesā, bet otrā gadījumā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nodarbinātais sniedzis nepatiesu liecību kriminālprocesa ietvaros;
- 3 kriminālprocesi par šaujamočņu neatļautu glabāšanu, 2 gadījumos noziedzīgo nodarījumu izdarījušas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, vienā gadījumā – Valsts policijas, nodarbinātais;
- 2 kriminālprocesi par dokumentu viltošanu, ko izdarījušas Valsts policijas amatpersonas;
- 1 kriminālprocess par neatļautām darbībām ar finanšu instrumentiem, ko izdarījusi Valsts robežsardzes nodarbinātā persona;
- 1 kriminālprocess par tabakas izstrādājumu nelikumīgu uzglabāšanu un pārvietošanu, ko izdarījis Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nodarbinātais.

Analizējot amatpersonas, pret kurām uz prokuratūru nosūtīti kriminālprocesi kriminālvajāšanas uzsākšanai, konstatēts, ka “pārkāpējs”, kurš, iespējams, izdarījis noziedzīgus nodarījumus valsts institūciju dienestā, profils – vidēji 39 gadus vecs vīrietis, dienestā 15 gadus, ikgadējā novērtēšanā saņēmis A2 novērtējumu (atbilst noteiktajām prasībām), iepriekš disciplināri sodīts, bez reģistrētām ilgtermiņa kredītsaistībām.

“Pārkāpēja” profils

NN valsts institūciju dienestā XXIV nod.	2019		2018	
	Skaitis	% sadalījums	Skaitis	% sadalījums
Vīrieši	37	88%	30	91%
Sievietes	5	12%	3	9%
Jaunāki par 30 gadiem	7	17%	6	18%
Vecumā no 30 līdz 50 gadiem	34	81%	27	82%
Vecumā no 50 līdz 70 gadiem	1	2%	-	-
Vidējais vecums	39 gadi		36 gadi	

Par 2019.gadu analizēti dati par 42 amatpersonām, no kurām 40, iespējams, izdarījušas noziedzīgus nodarījumus atrodies dienestā Valsts policijā, 1 – Ieslodzījuma vietu pārvaldē un 1 pašvaldības policijā. Savukārt par 2018.gadu analizēti dati par 33 amatpersonām, no kurām 4, iespējams, izdarījušas noziedzīgus nodarījumus kā pašvaldības policijas nodarbinātie, bet 29 – atrodies dienestā Valsts policijā.

Analītiskās spējas paaugstināšana

Realizējot pamatfunkciju izpildi noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un izmeklēšanā, būtiska loma ir iegūtās informācijas uzkrāšanai, analīzei un kopsakarību identificēšanai, tāpēc Iekšējās drošības birojs pēdējos atskaites periodos veicis nozīmīgus pasākumus informācijas sistēmu attīstībai un uzturēšanai. Kopumā Iekšējās drošības birojā tiek nodrošināti vairāki informācijas sistēmu tīkli.

Atskaites periodā nodrošināta Lietu reģistrācijas un analītikas sistēmas administrēšana, uzlabojumu un papildinājumu ieviešana, dokumentācijas sagatavošana un dažādu ar sistēmas darbību administratīvu jautājumu risināšana.

2019.gadā tika uzsākts darbs pie informācijas sistēmas, kurā tiek apstrādāti valsts noslēpuma objekti, papildināšanas ar Lietu reģistrācijas un analītikas risinājumu, kas ir 2017.gadā izstrādātā Iekšējās drošības biroja informācijas sistēmas II kārtā. Atskaites periodā tika izstrādāta sistēmas prasību specifikācija, kurā aprakstīti sistēmas procesu apraksti, loģiskā arhitektūra, lietotāju lomas un pieejas tiesības, sistēmā uzkrājami dati un detalizēts moduļu apraksts.

II kārtas ietvaros paredzēts izstrādāt sekojošas sistēmas komponentes:

- 1) operatīvās darbības ietvaros sagatavojamo dokumentu formas, no kurām informācija tiks nosūtīta uz datu uzkrāšanas moduli;
- 2) datu uzkrāšanas modulis, kurā tiks uzkrāta operatīvās darbības rezultātā iegūtā informācija;
- 3) elektronizēta sevišķā lietvedība, kurā tiks veikta Iekšējās drošības birojā sagatavoto valsts noslēpumu objektu reģistrēšana;
- 4) operatīvās informācijas analītikas modulis, ar kura palīdzību tiks veidoti brīdinājuma signāli par noteiktu kritēriju iestāšanos un būs iespēja veikt operatīvās informācijas saistību analīzi.

2019.gadā Biroja analītiskās spējas veicināšanai tika veikts ne tikai darbs pie Iekšējās drošības biroja informācijas sistēmas attīstības, bet arī pasākumi procesuālo uzdevumu izpildes un operatīvās informācijas analīzes uzlabošanai – palielināts

analītiskajā darbā iesaistīto nodarbināto skaits, kā arī radīti tehniskie risinājumi vienotai pieejai datu apstrādē un sagatavoti datu importa paraugi analītiskajā programmnodrošinājumā, kuri izmantojami atkārtoti, tādējādi vienādojot noteiktu datu analīzi un optimizējot datu importu.

Atskaites periodā visbiežāk tika veikta:

- elektroniski saglabājamo datu analīze, nosakot kontaktu biežumu, veicot abonētu atrašanās vietas analīzi un sazvanes secības noteikšanu;
- finanšu analīze, veicot bankas kontu un fizisku personu ienākumu-izdevumu analīzi.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Atskaites periodā, sadarbībā ar LR Ārlietu ministrijas Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroju, tika organizēta Biroja priekšnieka dalība 2019.gada martā Strasbūrā notikušajā Eiropas Padomes Ministru vietnieku sanāksmē par Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu izpildi. Sanāksmes dalībniekus Biroja priekšnieks iepazīstināja ar Latvijas pieredzi, izveidojot Iekšējās drošības biroju, kura uzdevums ir nodrošināt Iekšlietu ministrijas padotības iestāžu nodarbināto izdarīto noziedzīgo nodarījumu neatkarīgu, objektīvu un efektīvu atklāšanu, novēršanu un izmeklēšanu, ņemot vērā arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas secinājumus par to, ka personām, kuras veic izmeklēšanu, ir jābūt neatkarīgām no personām, kuras ir iesaistītas pārkāpuma izdarīšanā.

Pēc LR Tieslietu ministrijas pieprasījuma, 2019.gada martā Biroja Stratēģiskās plānošanas nodaļa sagatavoja atbildes uz jautājumiem, kuri iekļauti Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas trešās fāzes novērtējuma anketā attiecībā uz Konvencijas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos prasībām ieviešanu Latvijā. Tā paša gada maijā divas Biroja amatpersonas piedalījās minētā novērtējuma jautājumiem veltītajā OECD ekspertu sanāksmē.

Sniedzot atbalstu ārvalstu sadarbības partneriem, Rīgas Juridiskās augstskolas sadarbībā ar LR Ārlietu ministriju īstenotā projekta “Laba pārvaldība un pretkorupcija, Latvijas pieredze Centrālāzijai” ietvaros atskaites periodā divas Biroja amatpersonas tika iekļautas Latvijas delegācijā vizītei Kazahstānā, kur uzņemošā puse ievērojamu pasākuma daļu veltīja Iekšējās drošības biroja pieredzes un labās prakses cīņā ar korupciju izzināšanai.

Lai apspriestu ar ieinteresēto starptautisko institūciju jautājumus attiecībā uz Biroja lietvedībā esošo kriminālprocesu, trīs tā amatpersonas atskaites periodā piedalījās

LR FM organizētajā AFCOS ekspertu sanāksmē saistībā ar ERAF līdzfinansētā projekta Nr.8.1.3.0./16/I/014 „Valsts Ventpils Mūzikas vidusskolas infrastruktūras attīstība” lietu. Šajā pašā periodā Birojs nosūtīja AFCOS informāciju saistībā ar vēl vienu tā lietvedībā esošu kriminālprocesu.

Biroja priekšnieks 2019.gada jūnijā piedalījās NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra rīkotajā starptautiskajā konferencē „Riga StratCom Dialogue 2019”, kurā aplūkota tehnoloģiju attīstība un tās radītie izaicinājumi. Konferencē diskutēts par stratēģiskās komunikācijas nākotni, mākslīgo intelektu un ētiku, kā arī sociālo mediju regulējumu nākotnē. Vairākas diskusijas veltītas tam, kā jaunākās tehnoloģijas tiek izmantotas, lai izplatītu dezinformāciju un ietekmētu cilvēku rīcību valstīs, kas atrodas ārpus Eiroatlantiskās telpas.

2019.gada novembrī Ženēvā ANO Spīdzināšanas izskaušanas komiteja savā 68.sesijā izskatīja Latvijas Republikas kārtējo ziņojumu par ANO 1984.gada Konvencijas pret spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās veidiem izpildi Latvijā Republikā laikposmā no 2014.gada līdz 2016.gadam. Ziņojumā teikts, ka viens no vissvarīgākajiem pasākumiem, ko Latvija veikusi pārskata periodā, ir Iekšējās drošības biroja kā neatkarīgas institūcijas izveide. Latvijas delegācija, ar Biroja priekšnieka līdzdalību, informēja Komiteju par Krimināllikuma normām, kas paredz kriminālatbildību par darbībām, kam ir spīdzināšanas vai sliktas izturēšanās raksturs. Izvērstā informācija un statistikas dati tika sniegti par sadzīves apstākļu uzlabošanas ieslodzījuma vietās un resocializācijas pasākumiem ieslodzītajiem. Delegācija sniedza pārskatu par dažādām sabiedrības informēšanas kampaņām cilvēktirdzniecības un vardarbības ģimenē novēršanai, kā arī par nevalstisko organizāciju iesaisti valsts finansēto pakalpojumu sniegšanā vardarbības un cilvēktirdzniecības upuriem.

Lai papildinātu esošās zināšanas un veiktu pieredzes apmaiņu informācijas tehnoloģiju un kibernetikas jomā, atskaites periodā Biroja amatpersonas ir piedalījušās Prāgā notikušajā starptautiskajā konferencē „ISS World Europe 2019”, starptautiskajā konferencē „Kiberšahs 2019” Rīgā, kā arī starptautiskajā konferencē „VMworld 2019” Barselonā.

Atskaites periodā Birojs tika pārstāvēts arī LR Tieslietu ministrijas darba grupā, kurā risināti jautājumi saistībā ar *Moneyval* ziņojuma rīcības plāna izpildi, kā arī Biroja pārstāvji piedalījušies Lietuvas sadarbības partneru organizētajā starptautiskajā tiesībaizsardzības iestāžu konferencē.

2019. gada beigās Birojs nosūtīja informācijas un pieredzes apmaiņas piedāvājumus ārvalstu institūcijām ar Birojam līdzīgu kompetenci - Zviedrijas Policijas pārvaldes Speciālās izmeklēšanas departamentam un Polijas Centrālajam pretkorupcijas birojam, no kurām saņemtas pozitīvas atbildes par iespējamu sadarbības uzsākšanu.

VEIKTIE UN PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI

2019. gadā pēc iekšējās drošības biroja pasūtījuma veikts SKDS pētījums par sabiedrības saskarsmi un iespējamo toleranci pret noteiktu iestāžu nodarbināto izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem (turpmāk – Pētījums).

Pētījumā aptaujātas vairāk kā 1000 personas vecumā no 18-75 gadiem no visas Latvijas reģioniem. Pētījuma rezultātā izdarīti sekojoši galvenie secinājumi:

- vairāk kā trešdaļa vai 35% respondentu ziņotu, ja saskartos ar noteiktu iestāžu³ nodarbināto pretlikumīgu rīcību, bet 53% respondentu neziņotu, visbiežāk par iemesliem norādot, ka tāpat neko nepanākšot (31%), vai ka nav vēlme iesaistīties pārkāpuma izskatīšanas procesā (20%). Šie dati norāda, ka ir jāturpina preventīvie informatīvi izglītojošie pasākumi, kas vērsti uz uzticēšanās Iekšējās drošības biroja veiktās izmeklēšanas tiesiskumam un objektivitātei, kā arī veicinot tiesisko apziņu par pilsonisko pienākumu ziņot par pretlikumīgu rīcību;
- salīdzinoši biežāk par pretlikumīgo rīcību ziņotu persona ar augstākiem ienākumiem (47%);
- 17% respondentu norādīja, ka pēdējo 5 gadu laikā viņi vai viņu ģimenes locekļi ir nonākuši situācijā, kad piedzīvojuši pārkāpumu no noteiktu iestāžu amatpersonu puses, bet par to nav ziņojuši, savukārt 78% šādā situācijā nebija nonākuši;

---

³ Valsts policijas, Pašvaldības policijas, Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Valsts robežsardzes, Iekšlietu ministrijas Informācijas centra, Nodrošinājuma valsts aģentūras, Ieslodzījumu vietu pārvaldes (ieslodzījuma vietas), Ostas policijas

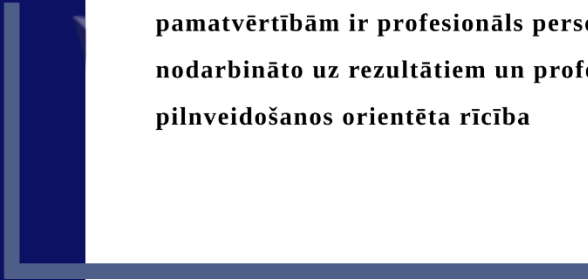
- domājot par to, vai policijas amatpersonas drīkst pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus (piemēram, roku dzelžus, sasiešanas līdzekļus, stekus, elektrošoku, gāzes baloniņu u.c.), lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību, kopumā vairāk nekā puse vai 57% uzskatīja, ka to drīkst darīt, bet 35% - ka nedrīkst (pārējiem respondentiem par šo jautājumu bija grūti atbildēt). Tādējādi Iekšējās drošības birojam un tiesībaizsardzības iestādēm jāturpina sabiedrības izglītošana par pienākumu pakļauties amatpersonu likumiskajām prasībām, kā arī informēšana par fiziskā spēka vai speciālo līdzekļu pielietošanas tiesiskumu gadījumos, ja personas nepakļaujas, bēg, uzbrūk utt. Šādi izglītojoši pasākumi varētu potenciāli samazināt iesniegumu skaitu par amatpersonas rīcību, kas saistīta ar fiziska spēka vai speciālo līdzekļu pielietošanu, kuros pieņemti lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu, jo netiek konstatēta noziedzīga nodarījuma pazīmes, tādējādi ļaujot Iekšējās drošības birojam novirzīt resursus smagu un nozīmīgu noziedzīgu nodarījumu atklāšanai un izmeklēšanai.

3

Personāls

Viena no Iekšējās drošības biroja pamatvērtībām ir profesionāls personāls - nodarbināto uz rezultātiem un profesionālo pilnveidošanos orientēta rīcība

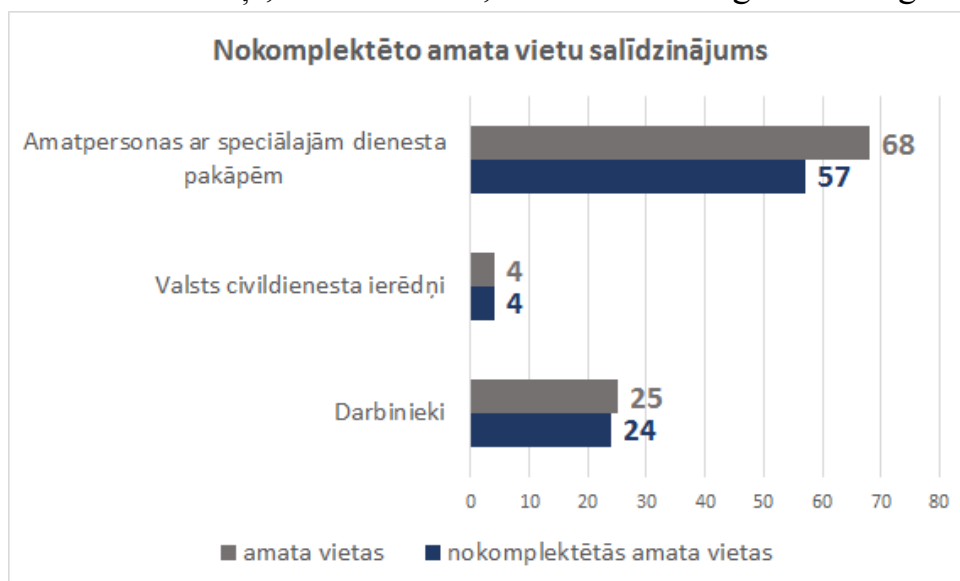

PERSONĀLS

Lai nodrošinātu Iekšējās drošības birojam deleģēto funkciju pilnvērtīgu izpildi, atskaites periodā tika turpināts īstenot pasākumus personāla vadības jomā:

- organizēti personāla atlases procesi Iekšējās drošības biroja vakanto amatu komplektēšanai,
- veikta nodarbināto datu ievade resursu vadības sistēmā Horizon Personāla modulī, personas lietu uzturēšana, uzskaitē, glabāšana un nosūtīšana uz arhīvu;
- koordinēta un veikta nodarbināto darbības un tās rezultātu novērtēšana;
- organizēta un koordinēta Iekšējās drošības biroja nodarbināto profesionālā pilnveide/kvalifikācijas paaugstināšana;
- nodrošināti ar Iekšējās drošības biroja nodarbināto dienesta (darba) gaitu saistītie jautājumi.

Uz 2019. gada 31. decembri Iekšējās drošības birojā bija 85 nodarbinātie (2018.gadā – 81, 2017.gadā – 83), t.sk. 57 amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm, 4 valsts civildienesta ierēdņi, 24 darbinieki, ar kuriem noslēgts darba līgums.

2019.gadā darba/dienesta tiesiskās attiecības Iekšējās drošības birojā uzsāka 15 nodarbinātie, savukārt, darba/dienesta tiesiskās attiecības pārtrauca 12 personas. Uz 2019.gada 31.decembri Iekšējās drošības birojā bija nokomplektētas 87,6% (2018.gadā – 83,5%, 2017.gadā – 85,6%) amata vietas.

No visām uz 2019.gada 31.decembri Iekšējās drošības birojā nodarbinātajām personām, 76 personas jeb 89% ir ieguvušas augstāko izglītību, savukārt, 9 personas jeb 11% ir ieguvušas vidējo/vidējo arodizglītību.

2019.gadā 47 Iekšējās drošības biroja nodarbinātie piedalījušies kvalifikācijas paaugstināšanas apmācībās (daži ir piedalījušies vairāk kā vienā pasākumā) –ursos, lekcijās, semināros, pieredzes apmaiņas semināros, izstādēs.

Iekšējās drošības biroja struktūrvienību vadītāji piedalījušies “Pārlicinoša komunikācija ar plašsaziņas līdzekļiem” un “Vadītājprasmju un komunikācijas prasmju pilnveide” apmācībās.

Iekšējās drošības biroja nodarbinātie piedalījušies sekojošās apmācībās:

- 1) Apmācības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā;
- 2) profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanasursos atbilstoši kompetencei un identificētai nepieciešamībai;
- 3) apmācības informācijas tehnoloģiju drošības jomā;
- 4) starptautiskās mācībās, konferencēs un izstādēs.

Iekšējās drošības biroja amatpersonas piedalījušās Valsts administrācijas skolas Projekta “Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā 2 specializētajos semināros un 5 projekta pasākumos.

4

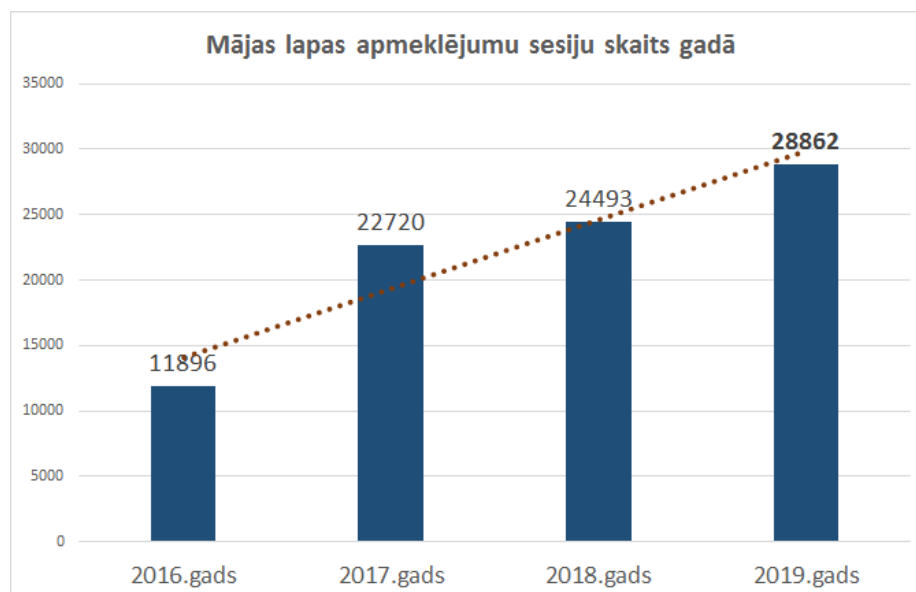
Komunikācija ar sabiedrību

Lai nodrošinātu sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei, Iekšējās drošības birojs regulāri informē sabiedrību par veiktajiem pasākumiem, atklātiem noziedzīgiem nodarījumiem un nodrošina sabiedrībai pieejamus informācijas sniegšanas veidus

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Lai pēc iespējas nodrošinātu sabiedrības informēšanu par Iekšējās drošības biroja veiktajiem noziedzīgu nodarījumu atklāšanas, izmeklēšanas un novēršanas pasākumiem, tādējādi stiprinot uzticēšanos iestādes darbam un veicinot ziņošanu par iespējamiem amatpersonu izdarītajiem noziedzīgiem nodarījumiem, veikti sekojoši pasākumi:

1) nodrošināta aktuālas informācijas publicēšana Iekšējās drošības biroja mājas lapā www.idb.gov.lv. Sagatavoti 58 informatīvi raksti par Iekšējās drošības biroja veiktajām noziedzīgu nodarījumu atklāšanām, rezultatīvajiem darbības rādītājiem un citiem aktuāliem jautājumiem. Tāpat kā iepriekšējos atskaites periodos, arī 2019.gadā visvairāk Iekšējās drošības biroja mājas lapa apmeklēta rudenī – septembra un oktobra mēnešos, kā arī kopumā turpina pieaugt apmeklējumu kopējais skaits. Kopumā veikti 84124 mājas lapas skatījumi, vidēji vienam lietotājam apskatot aptuveni trīs mājas lapas apakšsadaļas. Kopumā no visiem mājas lapas apmeklētājiem 79,4% ir bijuši jauni apmeklētāji.

Pamatā lietotāji datus par Iekšējās drošības biroja mājas lapu iegūst caur pārlūku Google – 56% gadījumos, 23% – tieši meklē mājas lapu www.idb.gov.lv, bet 21% gadījumu – nokļūst caur Iekšlietu ministrijas mājas lapu. Atsevišķos gadījumos informācija par Iekšējās drošības biroja mājas lapu tiek iegūta Valsts policijas mājas lapā, sociālajā portālā Facebook, Iekšlietu ministrijas Nodrošinājuma valsts aģentūras un Veselības un sporta centra mājas lapā u.c. Mājas lapu pārsvarā apmeklē personas, kas atrodas Latvijā, bet ir bijušas arī 145 apmeklējuma sesijas no

personām, kas atrodas Apvienotajā Karalistē, 142 – Amerikas savienotajās valstīs, 82 – Zviedrijā, 76 – Kanādā, u.c.

2) nodrošināta informatīvu bukletu pieejamība par Iekšējās drošības biroja kompetenci, iesniegumu iesniegšanas un izskatīšanas kārtību, kā arī atbildīgas rīcības popularizēšana saistībā ar pakļaušanos varas pārstāvju likumiskajām prasībām. Informatīvie materiāli publiskoti Iekšējās drošības biroja mājas lapā, izdrukātā veidā pieejami Iekšējās drošības un citu tiesībaizsardzības un Iekšlietu ministrijas padotības iestāžu amatpersonām.

3) nodrošināta informatīvā uzticības tālruņa darbība – 2019.gadā saņemti par 11% vairāk zvanu nekā iepriekšējā pārskata periodā. Atskaites periodā optimizēta informācijas fiksēšanas un uzkrāšanas kārtība – ievērojot resursu ekonomiju, ziņojumi par saņemtajiem zvaniem tiek sagatavoti gadījumos, kad tiek saņemta informācija, kuras izskatīšana ietilpst Iekšējās drošības biroja kompetencē, savukārt par pārējiem zvaniem informācija tiek fiksēta tikai elektroniski.

Plānotie prioritārie mērķi 2020.gadam

**Arī 2020.gadā papildus pamatfunkciju
nodrošināšanai tiks turpināts attīstīt Iekšējās
drošības biroja tehnoloģiskās un analītiskās
iespējas**

Iekšējās drošības birojs 2020.gadam nosaka sekojošus prioritāros mērķus:

1. Iekšējās drošības biroja informācijas sistēmas attīstības turpināšana, nodrošinot sistēmas, kurā tiek veikta valsts noslēpumu objektu apstrāde, papildināšanu ar Lietu reģistrācijas un datu analīzes risinājumu.
2. Noziedzīgu nodarījumu, t.sk., kas izdarīti valsts institūciju dienestā, novēršana, atklāšana un izmeklēšana.
3. Finanšu izmeklēšanas kapacitātes palielināšana.
4. Iekšējās drošības biroja kompetences pilnveidošana.
5. Preventīvs darbs Iekšējās drošības biroja likuma 4.pantā minēto iestāžu nodarbināto iespējamo noziedzīgu nodarījumu un iekšējo risku novēršanā.